

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА МОДРИЧА
НАЧЕЛНИК – ОПШТИНСКА УПРАВА
ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ И
КОМУНАЛНУ ПОЛИЦИЈУ

ИНФОРМАЦИЈА

о здравственом стању животиња на подручју општине Модрича за 2023. годину

Модрича, фебруар 2024. године

Здравствено стање животиња на подручју општине Модрича континуирано се прати већ 18 година уназад и презентира на увид одборницима Скупштине општине Модрича у виду информације. Циљ информисања је упознавање са здравственим статусом животиња на нашем терену. Као битно сматрамо и упознавање са ефикасношћу спровођења профилактичких мјера (мјера заштите), и дијагностичких метода. Спровођењем напријед наведеног настоји се да здравствени статус животиња буде стабилан.

Спровођење превентивних мјера – вакцинација животиња против заразних болести је од посебног значаја, јер се тиме у великој мјери смањује (спречава) појава истих. Болести од посебног значаја су: бјеснило паса, бруцелоза оваца, болест кврगाе коже говеда, америчка гњилоћа пчелињег легла, афричка куга свиња, инфлуенца перади, инфективна анемија копитара и др. Спровођење дијагностичких мјера има великог значаја јер се тиме утврђује евентуално постојање неке од заразних болести и отвара се могућност благовременог предузимања прописаних мјера а са циљем спречавања ширења и сузбијања истих.

Све мјере и активности које се спроводе у области ветеринарства (као у осталом и свих другим областима) имају законску основу у Закону о ветеринарству у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“ број: 75/17) као и Закону о ветеринарству Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“ број: 34/02) који је настао синхронизацијом постојећих Закона и подзаконских аката ентитета, затим Закона о инспекцијама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број: 18/20), Закона о храни („Службени гласник Републике Српске“ број: 19/17), Закона о сточарству („Службени гласник Републике Српске“ број: 44/15), и Закона о заштити и добробити животиња („Службени гласник Републике Српске“ број: 111/08), Правилника о хигијени хране за животиње („Службени гласник Републике Српске“ број: 23/10), као и низа подзаконских аката који су примењиви, али и промењиви везано за актуелност ситуације.

Спровођење контроле програма мјера здравствене заштите животиња на подручју општине Модрича врши општински ветеринарски инспектор. Спровођење наређених профилактичких и дијагностичких мјера врши територијално надлежна ветеринарска служба АД „Ветеринарска станица“ Модрича (са подручним амбулантама у Скугрићу, Копривни и Дугом Пољу). Наведено акционарско друштво је једина организација која је овлаштена рјешењем Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде за обављање послова из области ветеринарства (превентиве-заштите и куративе-лијечења).

У току 2023 . године извршене су следеће прописане мјере уско везане за здравствену заштиту животиња:

1. превентивно вакцинисање
2. дијагностичка испитивања
3. сузбијање паразитских болести
4. лијечење животиња
5. вјештачко осјемењавање крава и крмача

Ради процентуалног поређења спроведених цијепљења животиња и спроведених дијагностичких испитивања, лијечења и вјештачког осјемењавања животиња приказаћемо податке за претходне три године:

	<p>свињска куга -вакцинација</p> <p>У 2021. години није рађена вакцинација свиња против свињске куге, што је у складу са Наредбом РС, са циљем извоза свиња и свињског меса у ЕУ.</p> <p>У 2022. години такође није рађена вакцинација свиња против свињске куге, а у складу са важећим прописима.</p> <p>У 2023. години није рађена вакцинација свиња против свињске куге, а поступајући по Наредби РС, а са циљем извоза меса и живих свиња у ЕУ.</p> <p>ПС. Појавила се афричка куга свиња.</p>
	<p>бјеснило паса -вакцинација</p> <p>1304 комада паса вакцинисано у 2021. години што је за 19 % мање у односу на предходну годину.</p> <p>1407 комада паса је вакцинисано у 2022. години што је за 8 % више у односу на претходну годину.</p> <p>1386 комада паса вакцинисано у 2023. години што је за 1,5 % мање у односу на предходну годину.</p>

трихинелоза свиња

6948 узорака свињског меса је прегледано у 2021. год. што је за 0,1% мање у односу на предходну годину.

6232 узорак свињског меса је прегледано у 2022. години, што је за 10 % мање у односу на претходну годину.

5343 узорака свињског меса је прегледано у 2023. години што је за 14 % мање у односу на предходну годину.

Истичем да се трихиноскопски преглед меса које се користи за личну потрошњу, на нивоу властитог домаћинства ради искључиво по одлуци власника животиње и његовом ставу према свом и здрављу својих укућана. Закон не обавезује индивидуална домаћинства да изврше трихиноскопски преглед за разлику од меса животиња-свиња које се прометује, односно користи у јавној потрошњи, када је преглед обавезан. Позитивно је то што наш терен није резервоар ове заразе, већ се болест појављује у спорадичним - појединачним случајевима. Ветеринарски инспектор је у обавези да сумњиве и позитивне узорке шаље у референтну лабораторију Ветеринарског института „Др Васо Бутозан“ Бања Лука, како би била извршена потврда или оповргавање позитивног налаза или сумње, да би се извршила такозвана конфирмација узорака. Такође подвлачим да се сваке године смањује број прегледа узорака свињског меса. Разлог може бити смањење броја житеља на подручју општине Модрича, а такође и знатно повећање цијена меса живе стоке у време клања и празника.

У 2023. години лијечено је :

коња

7 грла је лијечено у 2021. години што је за 86 % мање у односу на предходну годину.

2 грла је лијечено у 2022. години што је за 72 % мање у односу на претходну годину.

2 грла је лијечено у 2023. години, што је исти број као и

<p>предходне године.</p> <p>На подручју општине Модрича евидентиран је мали број коња тако да су у 2023. години извршена само два прегледа коња, и то због дигестивних сметњи- колитис.</p> <p>Када је ријеч о магарцима повећан је број грла и то у једном домаћинству знатно „Агро Ника Фарм“ те у пар домаћинстава по једна јединка и за сада је њихов значај само у атрактивности и дјелимично у промету млијека магарица у кругу наведене фарме а у сврху лијечења. На напријед наведеној фарми је чиповано и извршено је дијагностичко испитивање код укупно 143 јединки магараца и 13 пони коња.</p>
<p>говеда</p> <p>Најчешће интервенције су биле због појаве маститиса-упала вимена, тешких тељења, пуерпералне парезе - одузетост по отељају, ентеритиса-пробавних сметњи...</p> <p>324 грла је лијечено у 2021. години, што је за 17 % мање у односу на предходну годину.</p> <p>356 грла је лијечено у 2022. години, што је за 10 % више у односу на претходну годину.</p> <p>315 грла је лијечено у 2023. години што је за 12 % мање у односу на предходну годину.</p>
<p>свиња</p> <p>284 лијечено је у 2022. години , што је за 13 % мање у односу на предходну годину.</p> <p>227 лијечено је у 2022. години, што је за 20 % мање у односу на претходну годину.</p> <p>196 лијечено у 2023. години што је за 14 % мање у односу на предходну годину.</p> <p>Тенденца пада лијечења свиња је евидентна из године у годину, а у директној је у вези са рапидним смањењем броја становништва у сеоским срединама, а самим тим и броја свиња на терену.</p>

Најчешће интервенције су биле због појаве врбанца-црвеног ветра, ММА синдрома - упала вимена, материце и престанак лучења млијека, салмонелозе, пастерелозе (бактеријске инфекције)... Наведене интервенције су уобичајене и ради се о болестима које не угрожавају здравље људи.

Када је у питању појава афричке куге свиња, ту лијечења нема, односно болест се најчешће завршава угинућем, а животиње које су остале живе, а биле су у контакту са обољелом животињом се еутанизирају (хумани начин усмрћења-инјекцијом), тзв. „stamping out“ метода, а са циљем спречавања ширења и сузбијања заразе.

оваца

203 грла је лијечено у 2021. години што је за 19 % мање у односу на предходну годину.

254 грла је лијечено у 2022. години што је за 25 % више у односу на претходну годину.

292 грла је лијечено у 2023. години што је за 15 % више у односу на предходну годину.

Најчешће интервенције су биле због појаве симптома паразитарних обољења акутна и хронична форма фасцилозе (метиљавост), тешка јагњења, ентеротоксемије-бактеријске инфекције... У овој години није потврђен ни један случај бруцелозе оваца, а ни друге заразе.

коза

27 грла је лијечено у 2021. години што је за 7 % мање у односу на предходну годину.

22 грла је лијечено у 2022. години, што је за 19 % мање у односу на претходну годину.

21 грла је лијечено у 2023. години што је за 5% мање у односу на предходну годину

мачака и паса

168 паса и мачака је лијечено у 2021. години што је за 3 % мање у односу на предходну годину.

195 паса и мачака је лијечено у 2022. години, што је за 16 % више у односу на претходну годину.

133 паса и мачака је лијечено у 2023. години што је за 32 % мање у односу на предходну годину.

Најчешће интервенције су биле због изражених симптома ринотрахеитиса-упале горњег дијела респираторног тракта, ентеритиса-упале дигестивног тракта, интоксикација- тровања, паразитарних обољења, трауматских повреда...

Сви наведени симптоми и стања су уобичајени и не представљају опасност за здравље људи.

Како се смањује број домаћих економски искористивих животиња, тако се повећава број кућних љубимаца.

Вјештачко осјемењавање крава и крмача

краве БО

312 грла је осемењено у 2021. години што је за 8 % мање у односу на предходну годину.

271 грла је осемењено у 2022. години, што је за 13 % мање у односу на претходну годину.

253 грла је осемењено у 2023. години што је за 7 % мање у односу на предходну годину.

Генерално се број крупне стоке на подручју општине Модрича из године у годину смањује што је везано са одумирањем старачких домаћинстава, расељавању младих људи како из села у град тако и у иностранство.

крмаче ВО

147 комада је осемењено у 2021. години што је за 17 % више у односу на предходну годину.

162 комада је осемењено у 2022. години што је за 10 % више у односу на претходну годину.

151 комада је осемењено у 2023. години што је за 7 % мање у односу на предходну годину.

Кроз праксу се показало да је вјештачка оплодња крмача и крава веома добра метода којом се постижу изузетно добри резултати у проценту оплодње, долази се до добрих жељених особина потомства, а избјегавају се полно преносиве болести. Број семењења је ове године у благом порасту. Релативно добра цијена живе стоке-свиња и прасади доприноси благом порасату броја крмача и ВО истих.

Дијагностичка испитивања

Млијечна грла и јунице
<p>заразни маститис – упала вимена леукоза бруцелоза туберкулоза</p>
<p>833 грла је прегледано у 2021.години што је за 11 % мање у односу на предходну годину.</p>
<p>735 грла је прегледано у 2022. години што је за 12 % мање у односу на претходну годину.</p>
<p>679 грла је прегледано у 2023. години (млечна грла), што је за 8 %</p>

мање у односу на предходну годину

Бикови

150 грла је прегледано у 2021. години што је за 26 % мање у односу на предходну годину.

120 грла је прегледано у 2022. години што је за 20% мање у односу на предходну годину

181 грла је прегледано у 2023. години што је за 51 % више у односу на предходну годину.

Дијагностичка испитивања су вршена у Ветеринарском институту „Др Васо Бутозан“ у Бања Луци и Ветеринарском Заводу „Славеи“ у Бања Луци, а сви прослијеђени узорци су били негативни (-).

Услови држања животиња диктирају између осталог и здравствено стање животиња. То подразумијева да неадекватни услови држања животиња неспровођење двократне систематске дератизације– уништавање глодара (а по потреби и више), слаба исхрана животиња за посљедицу имају оболијевање животиња што захтијева лијечење. Лијечење животиња се у домаћинству власника животиња спроводи само по позиву истог. Изузетак када власник сам примјењује лијек су ситуације гдје он добија упутство од стручног лица и сам даје средства за дехелминтизацију животиња (чишћење животиња од паразита). Напомињемо да је евентуално самоиницијативно лијечење по сопственом нахођењу веома штетно и може проузроковати контра ефекат, а посебно када се ради о узгоју млијечних грла. У том случају се у узорку млијека које се предаје у откуп за јавну потрошњу може потврдити присуство антибиотика што никако није допуштено, а веома је штетно. Те недозвољене радње доводе до нештетног уништавања великих количина млијека по откривању присуства антибиотика или средстава за смањење киселости млијека (нпр. сода бикарбона), јер су заживеле веома прецизне методе за доказивање напријед наведеног. У прилог нестручном и самоиницијативном лијечењу иде и слободна продаја лијекова за употребу у ветерини у федерацији БиХ, која је територијално веома близу Модричи.

У посљедње вријеме је до изражаја дошла добра сарадња између млекара и контролних органа а односи се на правовремено обавештавање инспектора о лицима која се због неадекватних резултата узорака на одређено вријеме морају искључити из откупа. Тренутно је цијена млијека у откупу солидна, што

доприноси да држаоци покривају трошкове исхране, његе, осемењавања и лијечења животиња.

Трошкове за спровођење обавезне профилактичке мјере - вакцинација оваца-јагњади против бруцелозе, сноси Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде-ресор ветеринарство.

Вакцинација паса и дијагностичка испитивања говеда на индивидуалним газдинствима врше се о трошку власника односно држаоца животиња и наша претпоставка је да управо то доприноси настанку пропуста при држању животиња.

Значајан допринос у мјерама подршке у области сточарства даје локална заједница на начин да фармерима-узгајивачима млијечних грла помогне тако што плаћа половину трошкова за спровођење дијагностичких мјера за свако млијечно грло. Не можемо заборити ни издвајање знатних новчаних средстава за унапређење сточарства-подстицајне мјере за узгој бикова, јуница, крмача, оваца, пчела и пилића-бројлера.

Здравствено стање стоке на подручју општине Модрича у 2023. год. је било стабилно. Највећи број животиња је лијечен од болести које настају као посљедица дјеловања неспецифичних фактора (нагле промјене температуре, промјена хране, промјена станишта и др.). Те болести су најчешће врбанац-црвени вјетар, интоксикација-тровање, пастерелоза-бактеријска инфекција, посљедице тешког тежења и др.

Америчка гњилоћа пчелињег легла је болест која већ 13 (тринаест) година перзистира на подручју општине Модрича односно на пчелињацима у Модричи и Вукосављу (власници су из Модриче, али су пчелињаци због добрих локација и паше лоцирани на територији општине Вукосавље). Ове године је потврђена зараза на двадесет пчелињака, у укупно 65 кошници. Ветеринарски инспектор је предузео мјере прописане Законом о ветеринарству и Законом о пчеларству у Републици Српској са циљем сузбијања и спречавања ширења заразне болести- Америчка гњилоћа пчелињег легла. Најважнија мјера је спаљивање заражених кошница (са припадајућим рамовима, хранилицама, саћем, пчелињим друштвом, подницама и др), до пепела. То је најсигурнији начин да се спречи преношење инфекта. Штету насталу спаљивањем кошница процјењује трочлана комисија именована од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде. Вриједност спаљених кошница процјењивана је на 350,00 КМ по кошници. Да би штета била исплаћена неопходно је прослиједити комплетну документацију, која је по важећем Правилнику веома обимна те је за пчеларе утолико теже да је комплетирају. Из тог разлога ветеринарски инспектор је преузео на себе припрему и слање документације Министарству пољопривреде, шумарства и

водопривреде- ресор ветеринарство, како би власницима кошница била надокнађена штета.

У протеклој 2023. години у прегледаним узорцима свињског меса није утврђено присуство узрочника трихинелозе, што нама као стручним лицима представља велико задовољство, али у прилог томе иде чињеница да смо као локална заједница до тога дошли због континуираног двократног спровођења систематске дератизације, на подручју општине Модрича.

У 2023.години на подручју општине Модрича, утврђено је постојање болести афричка куга свиња-вирусно обољење.Потврђена је у 4 домаћинствациојом приликом је угинуло-еутанизирано 11 домаћих свиња, а зараза је потврђена и код једне дивље свиње, одстрељене у ловишту Л.У.“Мајна”. Не можемо заобићи чињеницу да се везано за напријед споменуто већ десет година издвајају знатна материјална средства од стране локалне самоуправе, а за потребе вршења појачане систематске дератизације на локацији Полој у Милошевцу која је представљала дистрикт заразе.

Као закључак истичемо да је у протеклом низу година остварена врло добра сарадња ветеринарске инспекције као контролног органа, радника у ветеринарству и држаоца животиња. У информацији о здравственом стању животиња на подручју општине Модрича за 2023. годину може се видјети да су варирања изражена у процентима знатна, а на жалост у смислу смањења, што показује да се генерално број животиња а посебно крупних грла смањује, да се број становника смањује те да преовладавају старачка домаћинства.

Приједлог: Проналажење начина да се млађа популација становништва која је остала на подручју општине Модрича у сеоским срединама, стимулише и помогне у заснивању запата животиња како крупних тако и ситних, јер је једино то начин да сточарско на подручју наше општине не замре.

ОБРАДИО: Ветеринарски инспектор
Миђић Споменка ДВМ

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ
ПОСЛОВЕ И КОМУНАЛНУ ПОЛИЦИЈУ